

Henvendelse til kontrollutvalget om nedklassifisering av veger

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

05.05.2021

Saknr

21/21

Saksbehandler Torbjørn Berglann**Arkivkode** FE - 033**Arkivsaknr** 21/174 - 1**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget tar saken og kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Bakgrunn

Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse fra en innbygger om kommunestyrets vedtak i sak 87/20, 14.12.20. Vedtaket gjelder privatisering av kommunale veger og innsenderen stiller spørsmål ved om saksbehandlingen er i strid med forvaltningsloven, fordi han mener at den ikke er godt nok utredet og at partene ikke har blitt underrettet og hørt før vedtaket.

Kontrollutvalgets rolle

Kontrollutvalgets rolle er å undersøke systematiske feil og mangler ved de kommunale tjenestene og i kommunens forvaltning for å rette på og forbedre disse. Utvalget er ikke et klageorgan og behandler ikke klager der det finnes klageordninger. Kontrollutvalget kan likevel behandle enkeltsaker for å undersøke om det er gjort feil som har påvirket utfallet av saken, eller om feil og mangler i én sak også er gjort i andre saker.

Saksgang

Saken om privatisering (nedklassifisering) av kommunale veger har vært til politisk behandling ved flere anledninger siden 2016:

- Hovedutvalg for samfunnsutvikling, HUSU, 36/16 – utvalget ber om en vurdering av framtidig eierskap for dagens kommunale veger
- HUSU, 01.12.16, sak 99/16 - Hovedutvalget får vurderingen og ber administrasjonen fremme sak for nedklassifisering av kommunale veger innenfor dagens regulerte boligområder.
- HUSU 07.11.2017, sak 91/17 - utvalget vedtar rådmannens innstilling om nedklassifisering av 29 veger.
- HUSU 17.04.2018, sak 136/18. Saken blir lagt fram med hørings svar fra mange av de berørte. En del av vedtaket lyder: Forslaget om nedklassifisering av kommunale veger, stilles i bero inntil videre.
- HUSU, 01.10.20, sak 62/20. Oppfølging av "forpliktende plan". Forslag om privatisering av 7 veger der det ikke kreves reguleringsendring. HUSU sender saken tilbake til administrasjonen og ber om at de opprinnelige vegene (sak 136/18) også tas med i forslaget til privatisering.
- HUSU, 05.11.2020, sak 83/20. Administrasjonen opprettholder innstillinga fra sak 62/20 med bakgrunn i "... usikkerheten rundt de enkelte bestemmelsene i regulerte felt - både økonomisk og juridisk ...". Utvalget vedtar innstillinga om at sju veger privatiseres
- Formannskapet, 27.11.2020, sak 27/20. Innstilling til kommunestyret i samsvar med vedtak i HUSU
- Kommunestyret, 14.12.2020 – Innstillinga fra FSK vedtatt, men Eidemsvegen ble tatt ut av vedtaket. I tillegg ber kommunestyret administrasjonen om å vurdere videre privatisering av de resterende kommunale veger i løpet av 2021.

Bakgrunnen for at saken ble behandlet i 2016-2018 var at HUSU ønsket en vurdering av eierskapet til de kommunale vegene. I saken skrev administrasjonen at "Formålet med nedklassifiseringen er ikke begrenset til innsparingstiltak i kommunens driftsbudsjett. Vel så viktig har politikerne ansett spørsmålet om likebehandling av de enkelte boligområdene." Administrasjonen la også vekt på at nedklassifiseringen "... må gjøres

grundig og åpent, der involverte på et tidlig tidspunkt i prosessen kan få gi innspill til prosessen", sak HUSU 91/17. Administrasjonen foreslo først å nedklassifisere 29 veger (sak 7.11.17), deretter 27, sak 136/18. HUSU vedtok at saken skulle stilles i bero.

I september 2018 vedtok kommunestyret å iverksette en forpliktende plan for å øke den økonomiske handlingsfriheten. Saken om nedklassifisering ble fremmet i 2020 som et ledd i denne planen. Sju veger foreslås nedklassifisert, forslaget omfatter én av vegene som opprinnelig ble foreslått nedklassifisert, i tillegg seks nye. Administrasjonen skriver at "Et slikt vedtak er ikke å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven, men som et politisk vedtak der kommunestyret ikke lenger vil påta seg omkostningene med å holde vegen åpen som offentlig veg", sak HUSU 62/20.

Veglova

I veglova står det at kommunal veg kan legges ned, jf. veglova § 7. Kommunen vedtar dette selv. Vegstyremakt for kommunale veger er kommunen, jf. veglova § 9. For forvaltningsavgjørelser i samsvar med veglova gjelder forvaltningsloven, jf. veglova § 11.

Nedlagt kommunal veg som ikke skal benyttes til andre samferdselsformål, kan legges ut som privat veg, jf. veglova § 8, med den konsekvens at kap. VII. kommer til anvendelse, se §§ 53-56. I forlengelsen av dette kan:

- Kommunen overlate vegen til brukerne, jf. § 54 eller til forening og lag som det er naturlig å overlate driftsansvaret til. For større veganlegg, som fortsatt skal være åpen for allmenn ferdsel og en integrert del av det åpne vegnettet, bør vegstyremakten medvirke til en etablering av en organisasjon/veglag for den fremtidige privatvegdriften. Kilde: Lovkommentar til veglova § 8 andre ledd på rettsdata.no.
- Kommunen beholder eiendomsretten til veggrunnen selv om vegen er lagt ut til bruk som privat veg. Overføring av eiendomsretten til vegbyggverket og veggrunnen må eventuelt skje i en selvstendig beslutning.

Privat veg som brukes av flere, jf. veglova § 53 medfører at brukerne må danne et «veglag» §§ 54-55. Veglaget har ansvar for vedlikehold, utbedring mv.

Forvaltningsloven

Forvaltningsloven (fvl.) gjelder for «den virksomhet som drives av forvaltningsorganer», jf. fvl. § 1. Den omfatter alle tilfeller der et forvaltningsorgan handler på vegne av det offentlige, enten det dreier seg om offentlig myndighetsutøving eller utøving av privatautonomi, og uavhengig av den rettslige karakteren til og innholdet i de avtalene som blir inngått. Dette gjør at de alminnelige reglene i forvaltningsloven kapittel II og III – bl.a. om inhabilitet, veiledningsplikt, saksbehandlingstid, partsrepresentasjon, taushetsplikt og elektronisk kommunikasjon – også gjelder når forvaltningen inngår avtaler med private.

Om reglene i fvl. kapittel IV–VI (om enkeltvedtak) eller i kapittel VII (om forskrifter) gjelder for avtaler, kommer an på om avtalene faller inn under lovens definisjon av vedtak (fvl. § 2 første ledd bokstav a). Det avgjørende er om avtalen – det offentliges forpliktelse – innebærer «utøving av offentlig myndighet». I juridisk teori har det vært ulike oppfatninger om hvilke avtaler som må anses som vedtak.

Kontrollutvalgets behandling

Kommunedirektøren vil være til stede og svare på eventuelle spørsmål fra kontrollutvalget.

Vurdering

Innsenderen spør om forvaltningsloven har blitt fulgt når de berørte partene ikke er blitt informert og hørt i saken. Ut fra ovenstående er det klart at bestemmelsene i forvaltningsloven gjelder også for denne avgjørelsen, men veglova gir kommunen rett til å nedklassifisere kommunale veger og overlate driften til private uten spesielle krav til prosessen. Det er, som kommunen skriver i flere av saksframleggene, ingen form- eller

prosesskrav i slike saker. Administrasjonen kan dermed selv vurdere behovet for eventuell høring.

Vedtaket som ble fattet er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det gir dermed ingen klagerett. Tre medlemmer av kommunestyret kan likevel be om lovlighetskontroll hvis de mener at vedtaket er fattet på feil grunnlag. Dette må skje innen tre uker etter at vedtaket er fattet. Sekretariatet er ikke kjent med at det har kommet krav om lovlighetskontroll.

Ifølge møteprotokollene er det ikke stilt krav om at saken skal på høring før vedtaket ble fattet. Det er derfor rimelig å anta at politikerne har ansett saken som tilstrekkelig opplyst for å kunne fatte vedtak.

Det går ikke fram av saksframleggene om vegene har vært i kommunens eie, eller om det er private veger, som kommunen har hatt driftsansvaret for. Dette er av betydning for effektueringen av vedtaket. Hvordan administrasjonen har effektuert og vil effektuere vedtaket kan være av en viss interesse for kontrollutvalget, fordi det angår kommunens utøvelse av veiledningsplikten, jf. forvaltningsloven § 11 første ledd. Kontrollutvalget kan be kommunedirektøren gjøre rede for dette, herunder hvilke avtaler som skal inngås og hvordan kommunen vil ivareta veiledningsplikten overfor de som er berørt.

Konklusjon

Sekretariatet mener at saken om nedklassifisering av kommunale veger er utredet i tråd med kravene i forvaltningsloven, selv om berørte parter ikke er hørt og informert i forkant. Sekretariatet har ikke tatt stilling til hensiktsmessigheten i framgangsmåten, det er som nevnt ingen prosesskrav til slike saker.

Sekretariatet legger til grunn at kontrollutvalget kan ta saken til orientering.